

Dovrefjell
nasjonalparkstyre

En forvalters blikk på ferdsel på Dovrefjell

Gunhild Sem

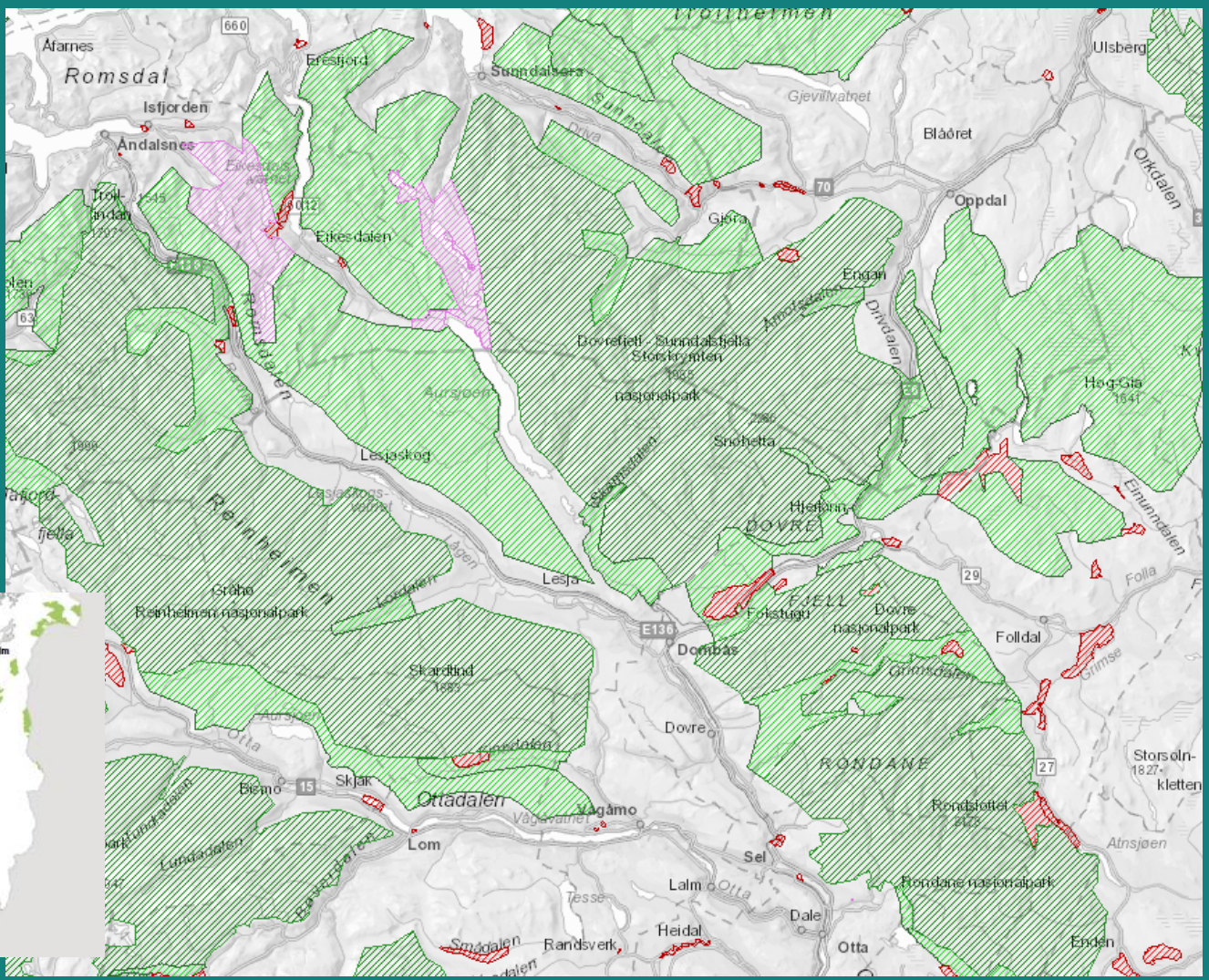
Nasjonalparkforvalter

Oppdal, 2. mai 2023

Foto: Even Hønsen Agerup

Verneområdene i
vårt nærrområde

Verneområder på Dovrefjell

Område	Verneform	Areal	Andel
1. Dovrefjell-Sunndalsfjella	nasjonalpark	1829,5km ²	40 %
2. Knutshø	landskapsvern	910,5km ²	20 %
3. Åmotsdalen	landskapsvern	13,40km ²	0,29 %
4. Dalsida	landskapsvern	647,7km ²	14 %
5. Eikesdalsvatnet	landskapsvern	469,7km ²	10 %
6. Åmotan-Grøvudalen	landskapsvern	154,4km ²	3,4 %
7. Jora	landskapsvern	49,70km ²	1,1 %
8. Fokstugu	landskapsvern	79,43km ²	1,7 %
9. Fokstumyra	naturreservat	18,0km²	0,39 %
10. Torbudalen	biotopvern	94,35km ²	2,1 %
11. Sandgrovbotn-Mardalsbotn	biotopvern	141,6km ²	3,1 %
Hjerkinn/ Kongvoll/ Drivdalen	landskapsvern	66,70km ²	1,5 %
Flåman	naturreservat	29,12km ²	0,64 %
Nordre Snøfjelltjønn	naturreservat	3,111km ²	0,068 %
Mardalen	naturreservat	6,090km ²	0,13 %
Bjørndalen	naturreservat	2,026km ²	0,044 %
Hjerkinn LVO m/ BVO	LVO /m. BVO	46,5km ²	1,02 %
Areal som nasjonalparkstyret forvalter		4532,7km²	99,4 %
Vernet areal på "Dovrefjell"		4561,8km²	100,0 %

Hvorfor verner vi? (Verneformål)

Nasjonalparken - natur og landskap!

Formålet med forskriften [for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark] er å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- a) et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem med det naturlige biologiske mangfoldet, herunder arter, bestander, naturtyper og geologi. Området utgjør et stort og tilnærmet intakt høg fjelløkosystem der arter som villrein, jerv, fjellrev, kongeørn og ravn har en nøkkelrolle
- b) kalkrike områder med rik fastmark i fjellet, ekstremrike myrer og en unik karplanteflora
- c) elveslettelandskap med kroksjøer, meandrerende elv og åpne sandområder
- d) en viktig del av leveområdet til villreinen i Snøhetta og Knutshø villreinområder
- e) vakre og egenartede landskap
- f) store alpine fjellmassiv omkring Snøhetta
- g) særpregede kvartærgeologiske forekomster
- h) kulturminner, herunder spor etter fangst og beitebruk.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging

Forskrift om vern av Dovrefj

**Forskrift om vern av
Dovrefjell-Sundalsfjella
nasjonalpark, Sunndal,
Neset, Oppdal, Dovre og
Lesja kommuner, Møre og
Romsdal, Trøndelag og
Oppland fylker**

Dato	FOR-2018-04-20-607
Ikraftredelse	20.04.2018
Endrer	FOR-2002-05-03-428
Gjelder for	Sunndal, Neset, Oppdal, Dovre og Lesja kommuner, Møre og

- Verneområdenes lovverk
- Brukes av forvalterne når de behandler saker

- Forvaltningsplanen er en mer detaljert bruksanvisning på deler av forskriften
- Utarbeidet av nasjonalparkstyret og godkjent av Miljødirektoratet

- Besøksstrategien er en detaljert oppskrift på ett av temaene i forvaltningsplanen – menneskelig ferdsel
- Kommunikasjonsplan

Det er hektiske tider.....

FNs naturavtale vedtatt 2022 i
Montreal, Canada.

Kvalitetsnormarbeidet for villrein

Stortingsmelding for villrein

Tiltaksplanarbeid

Supplerende vern

Revisjon av forvaltningsplan

Foto: Martin I Dalen

Med **økende antall besøkende, klimaendringer, bestandsnedgang for mange arter og tap av biologisk mangfold** samtidig med tydelige **forventninger lokalt knyttet til reiseliv og arbeidsplasser**, er det et økende behov for en strategisk og aktiv forvaltning av verneområdene

Foto: Martin I Dalen

Ferdselsformer

- Motorisert ferdsel – barmark og snøføre
- Ferdsel til fots:

Uorganisert ferdsel

- DNT-turisten
- Jegeren
- Syklisten
- Fotografen
- Moskusturisten
- Topptur

Organisert ferdsel

- DNT-turisten
- Fuglehundprøver
- Fotografen/filmteam
- Moskusturisten
- Skoleklasser
- Ridning/hundekjøring

Foto: Martin I. Dalen

Kan ferdsel reguleres?

- Allemannsretten – dels sedvane, dels friluftslov
 - regulerer ferdsel til fots og på ski

Naturmangfoldlovens § 34 fjerde ledd

- «Innenfor den rammen som gjelder for den enkelte vernekategori, kan Kongen i forskriften forby eller sammen med annen bruk kan motvirke formålet med vernet. Det kan gis bestemmelser om at visse tiltak ikke må utføres uten søknad på forhånd er sendt forvaltningsmyndigheten og denne deretter har gitt tillatelse

Ulike regler for ulike verneområder

Dovrefjell-Sunndalsfjella NP og Hjerkins LVO m/BV:

- «Følgende aktiviteter kan bare skje etter tillatelse fra forvaltningsmyndigheten: Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplan»

Knutshø LVO

- «Organisert bruk av landskapsvernområdet til idrettsarrangementer, jaktprøver eller andre større arrangementer må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten».

Kan ferdsel reguleres?

§ 34 i naturmangfoldloven

«Innenfor nærmere avgrensa deler av nasjonalparken kan Miljødirektoratet ved særskilt forskrift regulerer eller forby ferdsel som kan skade naturmiljøet».

Kan denne hjemmelen brukes?

Svaret er nei!

Bestemmelsen omfatter ikke regulering av ferdsel eller andre aktiviteter i verneområder. I så fall må naturmangfoldloven endres.

Eventuelle endringer av ferdsel og andre aktiviteter i eksisterende verneområder må vedtas av Kongen i statsråd.

Endring av verneforskrift er en omstendelig prosess, men gjennomførbar. Uansett må det gås gjennom Miljødirektoratet

§ 22 i naturmangfoldloven

Inneholder en særskilt hjemmel for ferdselsregulering i utmark.

Skal bidra til å hindre skade eller ulempe for planter eller dyr.

Åpner for å gi forskrift om *“gjennomføring av større arrangementer i utmark og for naturstudier, fotografering mv. og for ferdselsformer som i særlig grad kan være skadelig”*.

Denne hjemmelen kan være aktuell i områder som er tilholdssted for sårbare eller truede arter.

Må gjøres en konkret vurdering av hvilke ferdselsformer som kan være skadelige og dermed omfattet av reguleringen.

Hva er organisert ferdsel?

Begrepet er ikke definert i verneforskrift, men er formulert med bakgrunn i etablert praksis:

- Ferdsel som har et visst omfang (grupper av deltakere)
- Er kunngjort på forhånd
- Har en form for gjentakelse eller utøves av flere over en tidsperiode
- Hvor det står en arrangør (person, lag, firma, skole eller annen organisasjon) bak som planlegger, koordinerer eller arrangerer turer

Krav om tillatelse til organisert ferdsel

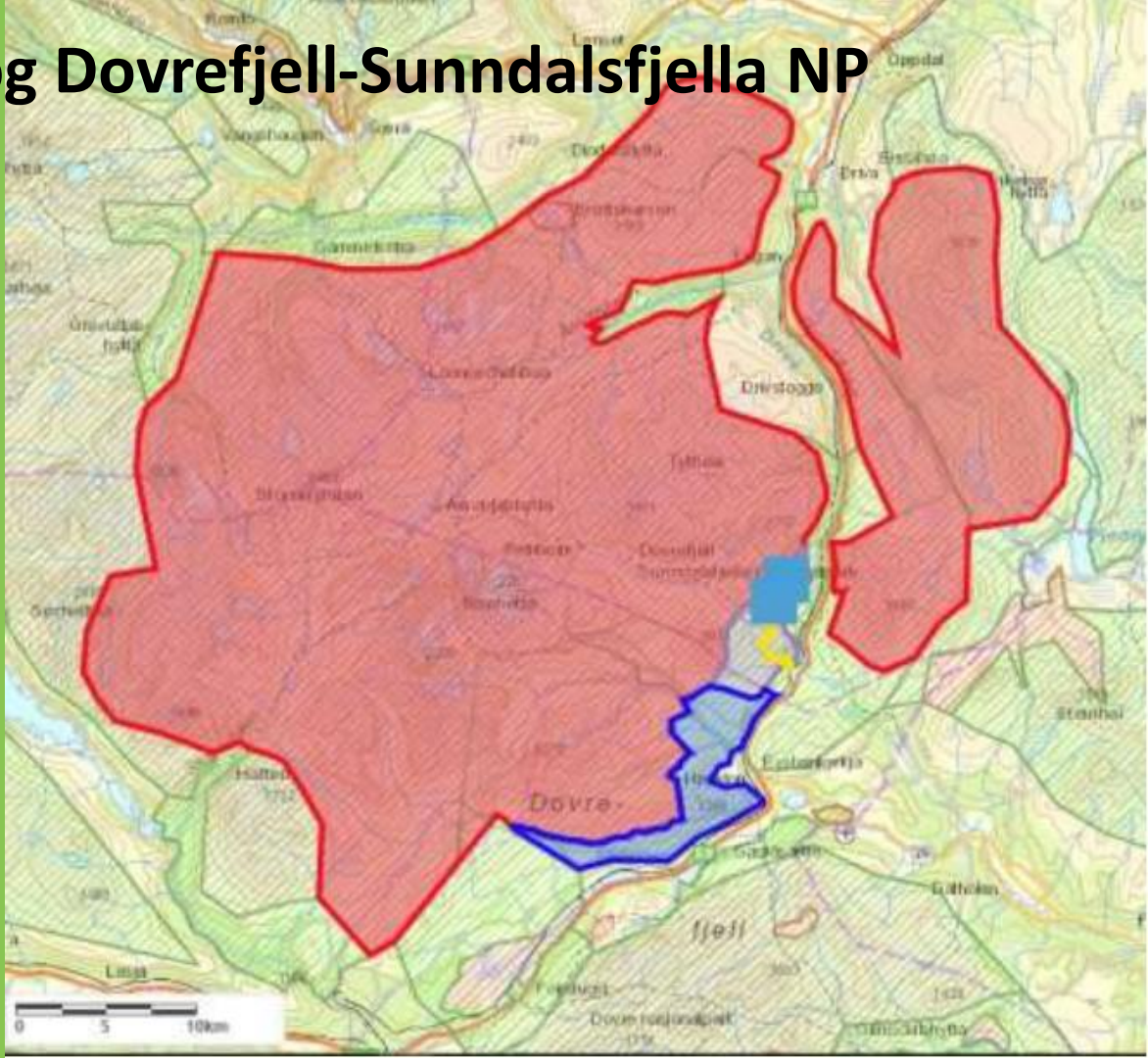
- Organisert ferdsel krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten dersom ferdselen kan skade verneverdier eller verneformål
- Søknadsplikten medfører at forvaltningsmyndigheten får kontakt og kan gå i dialog med arrangør
- Må skade verneverdier eller verneformål for å kunne forby ferdsel til fots, jf. naturmangfoldloven
- Ikke relevant om arrangøren er kommersiell, lokalisert utenbys eller liknende

Foto: Martin I Dalen

Hjerkinn LVO m/ BV og Dovrefjell-Sunndalsfjella NP

- Organisert ferdsel som utgjør en mulig fare for skade på verneverdiene krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, jf. § 7 i begge forskrifter
- Større arrangementer, jf. § 7 begge forskrifter, samt Knutshø LVO
- Kjøring med hundespenn og organisert bruk av hest, jf. § 7 i forskrift for Dovrefjell-Sunndalsfjella NP

Søknadsplikt

Søknadsplikt i nasjonalparken, men kun rapporteringsplikt i Hjerkin LVO m/BV

Krever en konkret vurdering av om den aktuelle ferdselen er organisert og om ferdselen utgjør en mulig fare for skade

Hensikten med søknadsplikten er å legge til rette for at aktiviteten ikke kommer i konflikt med verneverdiene og å kanalisere ferdsel utenom de mest sårbare områdene

Fremtidig forvaltningsplan kommer til å gi nærmere retningslinjer. Vil komme endringer som berører temaene nevnt her.

Foto: Gunhild Sem

Takk for oppmerksomheten!

Foto: Gunhild Sem